

عکس

نشریه دانشجویی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشگاه
علامه طباطبائی (ره) / شماره هجدهم / فروردین ۱۴۰۱

مصاحبه‌ی اختصاصی
با دکتر مهدی سرمست
کارشناس مرکز پژوهش‌های مجلس

پیچ و خم قانون پایانه‌های فروشگاهی

در این شماره از
نشریه می‌خوانید:

مذاکره با شرق، پله‌های
رشد اقتصادی
(قسمت دوم: چین)

بلای سیاه خام‌فروشی

گزارش عملکرد انجمن
مستقل در دانشکده‌ی
اقتصاد

مجله اقتصاد

۳

پیچ و خم قانون پایانه‌های فروشگاهی
(مصاحبه با دکتر مهدی سرمست)

۷

مذاکره با شرق، پله‌های رشد اقتصادی
(قسمت دوم: چین)

۹

«سامانه بازرگام» قوت‌ها و ضعف‌ها

۱۱

چالش صیانت

۱۳

بلای سیاه خام فروشی

۱۵

گزارش عملکرد انجمن مستقل در دانشکده‌ی اقتصاد

شماره‌ی هجدهم

نشریه دانشجویی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی

فروردین ماه ۱۴۰۱ | سال چهارم

صاحب امتیاز: انجمن اسلامی دانشجویان
مستقل دانشکده‌ی اقتصاد دانشگاه علامه
طباطبائی (ره)

مدیر مسئول: جعفر صارمی

سردبیر: هانیه سلحشور

ویراستاران: نرگس محمدی‌دوست،

سیدحسین هژبری

هیئت تحریریه: محمدمتین بانیان،
سیدطاها توانگر، مهدی پورمیری، هانیه
سلحشور، بهارسادات شیخ‌الاسلامی، جعفر

صارمی

صفحه‌آرا: بهارسادات شیخ‌الاسلامی

عکس

ما را در پیام‌رسان‌های
اینستاگرام و بله دنبال
کنید

@mostaghelatu

پیچ و خم قانون پایانه‌های فروشگاهی

دکتر مهدی سرمست

کارشناس مرکز پژوهش‌های مجلس

جعفر صارمی

دبیر انجمن مستقل در دانشکده

انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی(ره)، در پی تبیین و مطالبه‌گری درباره‌ی قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه‌ی مؤدیان گفتگوهایی با کارشناسان مربوطه داشته است. در همین راستا، در اسفند ۱۴۰۰ مصاحبه‌ای با دکتر مهدی سرمست شوستری، کارشناس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، درباره‌ی قانون پایانه‌های فروشگاهی داشتیم که در ادامه می‌توانید آن را بخوانید.

لطفاً شرح مختصری از قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه‌ی مؤدیان و اهمیت آن بدهید.

تا پیش از این قانون، به دلیل سنتی بودن شیوه‌ی رسیدگی، وجود فاکتورهای دستی و کاغذی و...، چالش‌های متعددی در اخذ مالیات بر ارزش افزوده و مالیات درآمد مشاغل وجود داشت. یکی از چالش‌هایی که ما داریم، این است که

برخورد مستقیم ممیز و مؤدی مالیاتی، باعث انواع فساد، رشوه و برخوردهای سلیقه‌ای می‌شود؛ از طرفی خیلی از فعالان اقتصادی، تاکنون پرونده‌های مالیاتی نداشته‌اند؛ از سوی دیگر هم فرار مالیاتی زیادی داشته‌ایم.

کشورهای توسعه‌یافته بیشتر خرید و فروش‌های خود را از طریق صندوق‌های مکانیزه‌ی فروش انجام می‌دهند و بعد صورت‌حساب الکترونیکی را صادر می‌کنند. این صورت‌حساب‌ها به سازمان امور مالیاتی ارسال می‌شود و مبنای عمل قرار می‌گیرد. در ایران هم این مسئله را به عنوان راهکار پیشنهاد دادند و برایش قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان را در آبان ۱۳۹۸ تصویب کردند.

در واقع هر فروشگاه، مغازه و یا فعال اقتصادی، باید از طریق یک پایانه‌ی فروشگاهی (یعنی صندوق مکانیزه‌ی فروش، دستگاه پوز یا سیستم الکترونیکی) که قابلیت اتصال به سامانه‌ی مرکزی را دارا است، تراکنش‌هایش را انجام دهد.

وقتی مشتری از فروشگاه خرید می‌کند، برای او فاکتور الکترونیکی صادر می‌شود. آن فاکتور به کارپوشه مؤدی (فعال اقتصادی) در سازمان امور

مالیاتی می‌رود و مبنای مالیات بر ارزش افزوده یا مالیات بر عملکرد قرار می‌گیرد. در این حالت، دیگر دخالت‌های سلیقه‌ای و فاکتورهای کاغذی حذف می‌شود و همه چیز به صورت الکترونیکی پیش می‌رود.

به صورت خلاصه اهداف این سامانه، به این ترتیب است:

- ۱) حذف ممیزین مالیاتی از فرآیندهای مالیات‌ستانی
- ۲) حذف فاکتورهای مرسوم و جایگزینی صورت حساب‌های الکترونیکی
- ۳) بهره‌گیری از اطلاعات تراکنش‌های بانکی همچنین مزایای این طرح بدین قرار است:
  - ۱) افزایش سرعت و دقت در محاسبه‌ی مالیات
  - ۲) اجرای سامانه‌ای قانون مالیات بر ارزش افزوده
  - ۳) تهیه‌ی اظهارنامه الکترونیکی مبتنی بر صورت‌حساب الکترونیکی
  - ۴) کاهش فرار مالیاتی و فساد اداری

تفکیک حساب تجاری و غیر تجاری برای اجرای این قانون به چه شکل باید صورت بگیرد؟

بانک تفکیک حساب تجاری و غیر تجاری را انجام نمی‌دهد و برایش فرقی ندارد که حساب شخص، حساب قرض الحسنه است یا حساب کوتاه‌مدت یا بلندمدت و یا... حساب تجاری را باید خود

مؤدی به این عنوان به سازمان مالیاتی معرفی کند. بعد از آن هر تراکنشی که با آن حساب انجام بشود، از نظر سازمان امور مالیاتی مرتبط با شغل فرد است.

یکی از خلأهای جدی این قانون درست تعریف نشدن حساب تجاری است؛ یعنی فرد ممکن است کارهای تجاری خود را با حساب شخصی خود انجام دهد که آن را به سامانه معرفی نکرده است.

این خلاء سعی شده در طرح مالیات بر عایدی سرمایه با ضابطه‌مند کردن حساب‌های شخصی حل شود؛ اما در حال حاضر تا قبل از تصویب و اجرایی شدن قانون مالیات بر عایدی سرمایه این مشکل وجود خواهد داشت. البته به نظر می‌رسد چالش خاصی را به وجود نمی‌آورد؛ زیرا نمی‌شود از ابتدای اجرای یک قانون جدید که بیشتر افراد را شامل می‌شود، خیلی سخت گرفت؛ از سوی دیگر پدید آوردن چنین زیرساخت مهمی، خودش قدم بزرگی است. پس بهتر است گام به گام پیش رفت و طی چند سال سامانه‌های مالیاتی را در حد مطلوب ارتقاء داد.

بعضاً بیان می‌شود این قانون تبادل پول نقد و در نتیجه نقدینگی را زیاد خواهد کرد. نظر شما در ارتباط با این موضوع چیست؟

معامله‌ی نقد در دسرهای خود از قبیل ریسک دزدی و نگهداری وجه نقد را دارد و کارت به کارت برای افراد ساده‌تر است؛ از این جهت افراد

خودبه‌خود سراغ مبادله‌ی نقد نخواهند رفت. علاوه بر این موضوع، کل حجم نقدینگی ما به صورت اسکناس تنها ۲ درصد است و ۹۸ درصد آن اعتباری است، لذا اصلاً امکان مبادله‌ی نقدی برای همه‌ی مبادلات تجاری در حجم وسیع وجود نخواهد داشت.

در این سامانه صحت اطلاعات چگونه بررسی می‌شود؟

در این قانون، در واقع اصل بر صحت آن چیزی است که در سامانه ثبت می‌شود؛ مگر اینکه خلاف آن ثابت گردد. در ماده ۹ قانون پایانه‌های فروشگاهی ذکر شده که اگر سازمان متوجه بشود که افراد، اطلاعاتی را کتمان کرده‌اند یا صورت‌حسابی که صادر کرده‌اند مخدوش است، به آنها تا پایان سال مالی فرصت داده می‌شود که اطلاعات خودشان را تصحیح کنند. اگر اصلاح نکردند، این تخلف به هیئت حل اختلاف مالیاتی ارجاع داده می‌شود تا طبق قوانین مربوطه مشمول جریمه شوند.

چه پاداش‌ها و جرائمی در این سامانه برای مؤدیان در نظر گرفته شده است؟

همه‌ی معافیت‌ها و پاداش‌هایی که در قوانین مختلف وجود دارد، مثل قانون مالیات بر ارزش افزوده و قانون مالیات‌های مستقیم، بر این

منوط شده است که از پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان استفاده شود. اگر از این سامانه استفاده نکنند، علاوه بر آن که از معافیت‌ها محروم می‌شوند، مشمول یک سری از جرائم می‌گردند. مثلاً در ماده ۱۷ گفته شده افرادی که در ۵ سال اول استقرار سامانه مؤدیان، همه‌ی خرید و فروش‌هایشان را از طریق سامانه انجام دهند، در مالیات بر ارزش افزوده و مالیات مستقیم، یک سری معافیت‌هایی برای آنها لحاظ می‌شود؛ یا مثلاً گفته شده در صورت عدم صدور صورت‌حساب الکترونیکی، معادل ۱۰ درصد مجموع مبلغ فروش یا ۲۰ میلیون ریال (هر کدام بیشتر بود)، باید جریمه بپردازند. نداشتن عضویت، اعلام نکردن شماره‌ی حساب‌های بانکی و... نیز هر کدام جرائم خاص خودشان را دارند.

این قانون در مرحله‌ی اجرا به کجا رسیده و چرا هنوز تکمیل نشده است؟

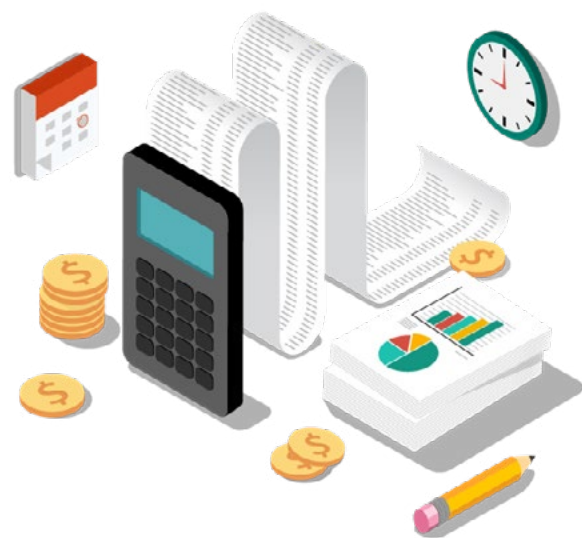
بر اساس این قانون، دولت از زمان ابلاغ آن (آبان ۱۳۹۸)، ۱۵ ماه فرصت داشت تا سامانه‌ی مؤدیان را اجرا کند و ۱ سال هم فرصتی به افراد داد تا حساب‌های بانکی خود را به بانک مرکزی و سازمان مالیاتی معرفی کنند؛ از سوی دیگر بانک مرکزی هم با همکاری سازمان

امور مالیاتی باید دستگاه‌های پوزی که فاقد پرونده مالیاتی هستند را قطع می‌کرد. فرآیند اجرای قانون حدود دوسال و نیم است که به تعلیق افتاده است.

بانک مرکزی کمتر از سازمان امور مالیاتی و وزارت اقتصاد در تسریع اجرای این امر همکاری می‌کند. سازمان امور مالیاتی نیز درباره‌ی خود سامانه در دولت قبل کاری خاصی انجام نداده بود؛ این موضوع به این معناست که مسئولان دولت قبل در بانک مرکزی و سازمان امور مالیاتی تخلفاتی داشته‌اند و سامانه در مهلت قانونی سامانه راه‌اندازی نشده است؛ این موضوع را می‌توان مورد پیگرد قضایی قرار داد.

آخرین خبری که بنده از آن مطلع هستم این است که سازمان امور مالیاتی در دوره جدید، به نسبت قبل اهتمام جدی‌تری نسبت به راه‌اندازی سامانه مؤدیان دارد. در همین راستا با هماهنگی بانک مرکزی در زمستان سال ۱۴۰۰، دستگاه‌های کارتخوان بدون پرونده‌ی مالیاتی تعیین تکلیف شد که برخی دارای پرونده مالیاتی و برخی قطع شدند. همچنین جهت ایجاد بسترهای فنی مورد نیاز برای سامانه با کمک جوانان نخبه پروژه‌ی جدید از پاییز ۱۴۰۰ شروع شده است. طبق شنیده‌ها و وعده‌ی مسئولان،

فاز اول سامانه در نیمه اول ۱۴۰۰ راه‌اندازی می‌شود و ان‌شاءالله تا انتهای ۱۴۰۱ این سامانه با فراخوان و عضویت همه‌ی فعالان اقتصادی تکمیل می‌شود. راه‌اندازی این سامانه اهمیت زیادی دارد، زیرا علاوه بر کاهش فساد و افزایش درآمدهای مالیاتی، اجرای قانون جدید مالیات بر ارزش افزوده بدون سامانه مؤدیان دچار خدشه می‌شود و برای اجرای کامل حتماً به این سامانه نیاز مبرم وجود دارد. به همین دلیل لازم است دانشجویان و نخبگان جامعه نسبت به این مسئله حساسیت داشته باشند و از مسئولان مربوطه در دستگاه‌های مختلف مطالبه کنند.

قسمت دوم: چین

صندوق بین‌المللی پول، در سال‌های آینده قدرت اول اقتصاد جهان خواهد شد؛ لذا خیلی از کشورها به دنبال همکاری با این کشور آسیایی هستند. از این‌رو از دست دادن فرصت‌ها تنها می‌تواند به ضرر ایران و توسعه‌ی اقتصادی باشد که مدنظر قرار گرفته است. علاوه بر آن، چین جزو معدود کشورهایی است که بدون توجه به تحریم‌های آمریکا علیه ایران، حاضر به مذاکره‌ی برد-برد با آن است.

سند چشم‌انداز ۲۵ ساله

قرارداد همکاری ۲۵ ساله‌ی ایران و چین در ۷ فروردین سال ۱۴۰۰ امضا شد. گمان می‌رفت مانند طرح‌های قبلی که روی کاغذ می‌مانند این طرح هم اجرایی نشود؛ اما بعد از روی کار آمدن دولت آقای رئیسی اجرایی شدن این قرارداد همکاری در دستور کارهای فوری قرار گرفت.

زمانی که این طرح امضا شد، میزان صادرات ایران به چین حدود ۸,۹ و میزان واردات از آن ۹,۷ میلیارد تومان بود؛ اما در حال حاضر صادرات ایران به چین به حدود ۱۰ میلیارد و میزان واردات از آن به ۸,۵ میلیارد تومان رسیده است که نشان دهنده‌ی مثبت

در شماره‌ی پیشین نشریه، به موضوعی همچون لزوم ارتباط با کشورهای دیگر - خصوصاً ارتباط با شرق به عنوان قدرت‌های در حال صعود جهان - پرداخته شد. در یادداشت قبلی، تأکید کردیم مذاکره و قراردادهای تجاری برد-برد به معنای وابسته شدن و استعمار نخواهد بود. با درک این موضوع، صحبت درباره‌ی قرارداد ایران و چین ساده تر بوده و شبهات بی اساس و بی‌پایه کمتر ایجاد خواهد شد.

چرا چین؟

در طول تاریخ ۴۲ ساله پس از انقلاب اسلامی، علی‌رغم مشکلات و کارشکنی‌های آمریکا، ایران و چین توانسته‌اند روابط پایداری داشته باشند و در حوزه‌ی سیاست خارجی رقیب هم نباشند؛ چرا که چین به عنوان یکی از قدرت‌های بزرگ دنیا، در حوزه‌ی سیاست خارجی خود، چند اصل مهم از جمله عدم دخالت در امور داخلی آنها و همزیستی مسالمت‌آمیز در جامعه جهانی را تعقیب و پیگیری کرده است.

چیزی که برای چین در مذاکرات امتیاز بزرگی به شمار می‌آید، قدرت اقتصادی رو به صعود آن است. چین قدرت دوم اقتصادی دنیاست و به زعم سازمان

شدن تراز تجاری ایران تقریباً به اندازه‌ی ۱,۵ میلیارد تومان است.

روابط اقتصادی یک‌جانبه نیست، بلکه بر اساس یک رابطه‌ی برد-برد و منافع ملی کشورهاست، ایران هم بر اساس همین قاعده عمل می‌کند. ایران با وجود این قرارداد می‌تواند تحریم‌های ظالمانه‌ی آمریکا را شکست داده و اقتصادش را به سمت توسعه‌ی پایدار و رشد بیشتر حرکت دهد؛ یکی از این توافق‌ها، سرمایه‌گذاری چینی‌ها روی طرح‌های صنعتی و معدنی ایران است که این امر می‌تواند باعث توسعه‌ی اقتصادی، افزایش نرخ اشتغال و حل بخش قابل توجهی از مشکلات کشور شود.

کارشکنی از نوع رسانه‌ای آن!

رسانه‌های مختلفی در دنیا این سند چشم‌انداز را پوشش خبری داده‌اند که به برخی از آن‌ها اشاره می‌کنیم؛ برای مثال فارین پالیسی بیان کرده: «این قرارداد دارای مزایای بزرگ برای دو دشمن آمریکا است». واشنگتن پست اشاره کرده است: «قرارداد ایران و چین نهایتاً اقتصاد ایران را احیا می‌کند». اسپوتنیک نوشته است: «توافق ایران و چین آخرین میخ بر تابوت فشار حداکثری آمریکا است». فاینشیال تایمز نیز در همین راستا عنوان کرده: «این توافق یک بازی برد برد

برای دو کشور است».

این نقل قول‌ها از رسانه‌های مختلف ذیل توافق ایران و چین است، اما در رسانه‌های ایرانی خارج از کشور حرف‌های متفاوتی شنیده می‌شود که فاقد سند بوده و حاصل دشمنی طولانی مدت با انقلاب اسلامی است؛ برای مثال حرف‌هایی همچون فروختن جزیره کیش یا حضور نیروهای امنیتی چینی برای محافظت از منافع این کشور در ایران در رسانه‌ها گفته می‌شود که هیچ سند و مدرک قابل اتکایی برای آنها وجود ندارد.

تبیین حقایق

فضای مجازی، امروزه تبدیل به محلی برای برجسته شدن شایعات بدون اساس و بازی با احساسات مردم شده است. یکایک از ما با حضور در این فضا در مرحله‌ی اول وظیفه داریم در مورد هر یک از این شایعات از منابع درست اطلاعات کسب کنیم و سپس به افق‌سازی جامعه بپردازیم؛ البته وظیفه‌ی تبیین درست این چنین ابهاماتی که بستر تازش‌های دشمن می‌شود، ابتدا با مسئولین و نهادهای مربوطه است. انتظار داریم در مورد تصمیمات مهم تا حد امکان اطلاعات موثق داده شود تا جلوی شایعات بی‌رویه و معضلات فضای مجازی گرفته شود.

سامانه بازرگام؛ قوت‌ها و ضعف‌ها

سیدطاها توانگر

عضو فعال انجمن مستقل در دانشکده

توزیع کالا بر بستر اینترنت یا همان توزیع هوشمند، امروزه در بسیاری از کشورها به کمک فناوری‌های اینترنتی، نرم‌افزاری و سیستم‌هایی که وجود دارد صورت می‌گیرد و مجریان در خارج کشور هم نتایج خوبی گرفته‌اند. زیرا زندگی پرمشغله‌ی امروزی وقتی برای خانواده‌ها نمی‌گذارد که ساعت‌ها در کوچه و بازار بچرخند و خرید کنند. ضمن اینکه در این نوع خرید، انتخاب آسان است و به جای اینکه خریدار به بازار برود، بازار به خانه خریدار می‌آید. مهم‌تر از همه این‌ها، حذف واسطه‌ها است که متهم درجه‌ی اول گرانی‌ها هستند. دولت سیزدهم نیز از این قاعده مستثنی نبوده و از سامانه‌ی بازرگام جهت کنترل نوسانات بازار بهره می‌برد.

«نقاط قوت»

به طور قطع، ایده توزیع کالاهای اساسی با ارسال رایگان درب منزل افراد، جذاب و در راستای احترام به حقوق مصرف‌کنندگان است که می‌تواند به تنظیم بازار کمک کند. ولی مهم عملکرد سامانه است که باید دید، چقدر در راستای اهداف تعیین شده عمل کرده.

علاوه بر موارد فوق، دسترسی راحت، کوتاه کردن دست واسطه‌ها و مقابله با گران‌فروشان از فواید سامانه است که ثبات بازار را در پی دارد. خرید از این سامانه، که شامل سایت و اپلیکیشن می‌شود نیز هزینه‌ای بیش از نرخ مصوب برای شهروندان ندارد.

این سامانه که با مدیریت وزارت صمت و جهاد

کشاورزی و با همکاری سازمان تعاون روستایی شکل گرفته است؛ در ابتدا عملکرد مطلوبی داشت و با توزیع هوشمند برخی از کالاهای اساسی با قیمت مصوب از تب و تاب بازار کاست و شاهد کاهش قیمت در برخی بازارهای مهم و تاثیرگذار بر سفره‌های مردم بودیم که این امر توسط اغلب رسانه‌ها مورد بازتاب قرار گرفت.

نقطه‌ی قوت دیگری که درباره خرید از بازرگام وجود دارد این است که افراد نمی‌توانند به هر میزان که بخواهند از این سامانه خرید کنند. این امر که در راستای جلوگیری از احتکار و دلالی است؛ برای هر شخص سهمیه‌ی مصرف سالانه‌ای معین شده که تنها بر اساس آن می‌تواند کالا بخرد و مازاد مصرف باید از بازار و با قیمت آزاد تهیه شود. به عبارتی به نظر می‌رسد عرضه کالا در این سامانه، شبیه احیای کوپن است اما به شکل و شمایل دیگر.

«نقاط ضعف»

اما این تمام ماجرا نبوده و عملکرد سامانه با بیشتر شدن تقاضا و افزایش کالاهای عرضه شده، با ایرادات و اختلالات جدی مواجه شد. به طوری که محصولات عرضه شده در سامانه که به نقل از مقام مسئول باید ظرف ۲۴ ساعت به مردم تحویل داده شود؛ با تأخیرهای روزانه و هفتگی مواجه است که موجب نارضایتی مردم شده. همچنین برخی از کالاهای این سامانه با عدم موجودی مواجه هستند. برای مثال عدم ارائه‌ی محصول مهمی مانند میوه حتی در تهران با توجه به ایام عید و نیاز مبرم مردم یک نقص جدی به شمار می‌رود. دسترسی سامانه به چند استان محدود نیز از خلأهای مهم است؛ به طوری که اکثر استان‌ها تا امروز امکان استفاده را ندارند و حتی استان‌هایی که مشمول خدمات هستند هم با کمبود جدی کالا مواجه‌اند.

همچنین بخش‌های دیگری در سامانه تعبیه شده که هنوز شروع به کار نکرده‌اند. جدای از این کاستی‌ها، نقص‌های دیگری درباره‌ی این سامانه وجود دارد که سبب سلب اعتماد مردم شده و هنگام نصب نرم‌افزار آن نیز به کرات در قسمت نظرات مردمی دیده می‌شود. مواردی نظیر: ارسال نکردن به موقع کالا، پاسخگو نبودن پشتیبانی، کیفیت حداقلی (که در مواردی برخی کارشناسان آن را حاصل اقتصاد دستوری می‌نامند)، تطابق نداشتن نوع کالا ارسال شده با سفارش داده شده، سرنوشت مبهم پول مشتریان پس از سفارش با توجه به بدعهدی در تحویل یا بعد از عودت دادن آن و... از این دست ایرادات محسوب می‌شوند.

بدعهدی سامانه در تحویل کالا به حدی است که برای مردم و رسانه‌ها شائبه خروج کالا از انبار

با ارز ۴۲۰۰ و فروش آن با نرخ آزاد در بازارهای آزاد را بوجود آورده. برخی کارشناسان معتقدند دولت می‌توانست برای دسترسی به هدف تنظیم بازار به جای بازرگام از الزام درج قیمت روی کالا استفاده کند تا مردم ناظر باشند.

ارزیابی کلی گویای ایده‌ای مفید با ضعف‌های جدی در اجراست که برطرف کردن آن دشوار نیست و می‌تواند آثار سودمندی روی بازار داشته باشد. خصوصاً در بازه‌های مهم زمانی چون ایام عید که امیدواریم طبق وعده مسئولین شاهد وقوع آن باشیم. اگر اطلاع‌رسانی صحیحی اتفاق بیفتد، کالا به موقع دست مردم برسد و از کیفیت مورد نظر برخوردار باشد، می‌توان به تأثیر آن امیدوار شد. در غیر این صورت انتظار می‌رود دولت شیوه‌ی خود را در تنظیم بازار تغییر دهد.

چالش صیانت

لزوم مدیریت فضای مجازی

محمد متین بانیان

عضو فعال انجمن مستقل در دانشکده

امروزه گستره فضای مجازی در جهان به قدری است که می‌توان گفت تقریباً همه چیز را تحت الشعاع خود قرار داده. این فضا به نوعی هم موجب راحتی و آسایش و هم موجب بروز مشکلاتی شده است.

امروزه مسئله‌ی فیلترینگ یکی از موضوعاتی است که ذهن بسیاری از مردم را درگیر کرده و در پی آن آنها نگران سانسور اطلاعات و دسترسی نداشتن به اطلاعات مفید هستند. از سوی دیگر به علت اثرگذاری گسترده‌ی فضای مجازی نمی‌توان از مدیریت آن امتناع کرد.

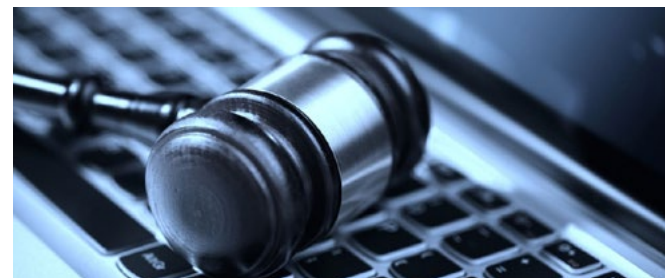
جلوگیری از هرگونه افشاء، بهره‌برداری، محافظت از اطلاعات کاربران و دسترسی غیرمجاز به محتوای دیداری و شنیداری کاربران در پیام‌رسان‌های اجتماعی، کنترل محتوای غیراخلاقی به جهت صیانت از کودکان و نوجوانان و امکان نظارت والدین از مهم‌ترین مواردی هستند که باید مد نظر قرار گیرد.

از دیدگاه اقتصادی نیز مبرهن است که می‌بایست تمهیداتی در راستای محافظت از دارایی مردم و رصد کردن تراکشن‌ها به جهت جلوگیری از پولشویی و گرفتن مالیات از مؤدیانی که تاکنون در فضای مجازی و به صورت مخفیانه اقدام به فعالیت می‌کردند، صورت گیرد.

آنچه امروزه از شرایط کنونی کشور برداشت می‌شود، این است که ما شاهد یک رهاشدگی در حوزه فضای مجازی هستیم و مدیریت خاصی از منظر محتوای پوچ و نامناسب این فضا وجود ندارد. با توجه به موارد مذکور، ما باید به حقوق کاربران ارج نهاده و تدبیری بیاندیشیم تا مانع متضرر شدن مردم شویم.

مدیریت فضای مجازی با تحقق شبکه ملی اطلاعات

بنا بر تعریف به دست آمده از دو سند تبیین الزامات شبکه ملی اطلاعات (تصویب‌شده در سال ۹۵) و طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات (تصویب‌شده در سال ۹۹) که هر دو توسط شورای عالی فضای مجازی مصوب شدند،

کشورها مدیریت و حاکمیت خاص خودشان را بر فضای سایبری اعمال کرده‌اند و چارچوبی را برای فعالیت در این فضا معین نموده‌اند، چون آنان نیز به این نتیجه واقفند که افسارگسیختگی فضای مجازی در طولانی‌مدت می‌تواند به آسیب‌های جدی اجتماعی منجر شود و بر فرهنگ مردم تأثیر بگذارد؛ این در حالی است که در صورت کنترل شدن فضای مجازی، این بخش قادر خواهد بود جنبه‌های مثبتی را برای کاربران مشخص کند و رشد و توسعه را برای جامعه رقم بزند.

مدیریت فضای مجازی در سطح بین‌الملل

ما باید بدانیم که امروزه کشورهای زیادی از جمله چین و روسیه در راستای حفظ حقوق و ارزش‌های جامعه خود، اقدام به اجرای طرح شبکه ملی اطلاعات کرده‌اند و باقی کشورها نیز همچون کره جنوبی، بیش از ۸۰ درصد اینترنت خود را داخلی کرده‌اند؛ در نتیجه باید دانست که مدیریت و ساماندهی این فضا در جهت نیل به اهداف کشور، صیانت از حقوق کاربران و پاسداری از ارزش‌های کشور ضرورت دارد.

شبکه ملی اطلاعات زیرساخت ارتباطی فضای مجازی کشور است.

برای این شبکه الزاماتی هم در نظر گرفته شده که مهم‌ترین آن موارد زیر هستند:

۱) شبکه‌ای کاملاً مستقل و حفاظت‌شده نسبت به دیگر شبکه‌ها (از جمله اینترنت) با امکان تعامل مدیریت‌شده با آنها

۲) شبکه‌ای با امکان عرضه انواع محتوا و خدمات ارتباطی سراسری برای آحاد مردم با تضمین کیفیت

۳) شبکه‌ای با قابلیت برقراری ارتباطات امن و پایدار میان دستگاه‌ها، مراکز حیاتی کشور و حاکمیت فضای مجازی

کشور می‌تواند با توجه به ظرفیت‌های بالقوه‌ای که شبکه ملی اطلاعات، موسوم به اینترنت داخلی، دارد تا حد زیادی حاکمیت خود را در این فضا اعمال کرده و همچنین مانع از تجاوز بیگانگان به اطلاعات اشخاص داخل کشور شوند.

یک نکته قابل توجه این است که تمامی

در پایان لازم می‌دانیم که سخن رهبر انقلاب اسلامی، امام خامنه‌ای را بازگو کنیم که فرمودند: «در مسئله‌ی فضای مجازی آنچه از همه مهم‌تر است، مسئله‌ی شبکه ملی اطلاعات است که متأسفانه در این زمینه علی‌رغم تمام ضرورت‌ها، کم‌کاری‌هایی صورت گرفته که این به حل موضوع کمکی نخواهد کرد و منطق درستی هم نیست.» (۹۶/۳/۲۲)

بلای سیاه خام فروشی

بررسی مضرات خام فروشی

مهدی پورمیری

عضو فعال انجمن مستقل در دانشکده

پتروشیمی وابسته به نفت می‌توانیم آن را تبدیل به کالاهای گران‌بهای کرد. اگر ما بتوانیم سهم خود را در بازار محصولات پتروشیمی تثبیت کنیم، به سختی امکان تحریم این نوع محصول میسر خواهد بود.

مضرات خام‌فروشی

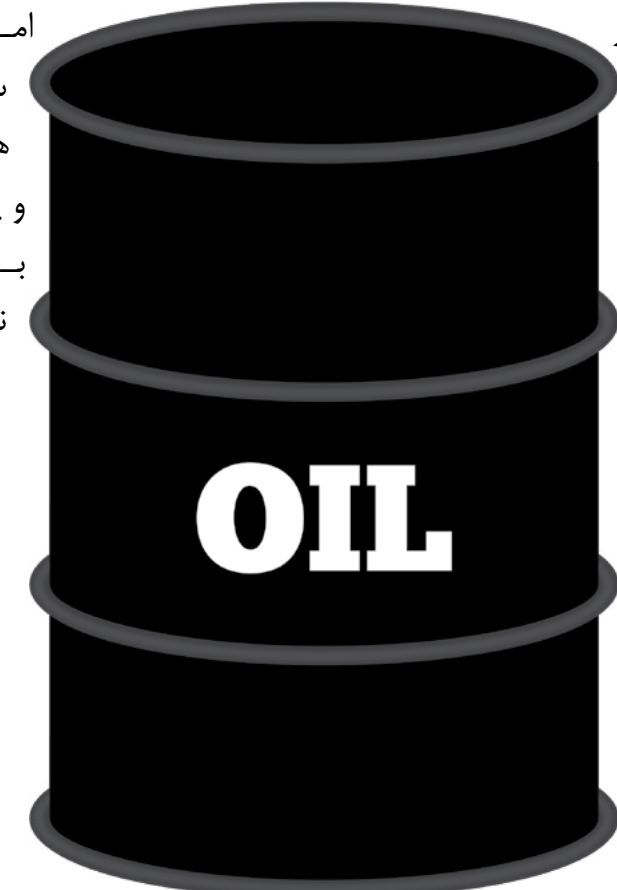
درآمد متکی به نفت و خام‌فروشی به معنای اتکا نکردن به مالیات است. در صورتی که دولت متکی به مالیات باشد، برای افزایش درآمد خود مجبور می‌شود به امور معیشتی مردم، رسیدگی نماید تا درآمد سرانه‌ی آن‌ها بیشتر شود و خود نیز درآمد مالیاتی بیشتری بتواند بدست آورد اما اگر درآمد دولت وابسته به نفت شود، دولت کمتر به دنبال اصلاح امور مردم می‌رود.

ساخت پالایشگاه، دارای هزینه‌های بسیاری است و یکی از بهانه‌های مدیران برای نساختن و اهتمام نوزیدن به این موضوع،

نفت جزو منابع تجدیدناپذیر است، یعنی نه تنها محدود می‌باشد بلکه روزی که بهره‌وری از این نعمت خدادادی به پایان برسد تا سال‌های سال دیگر توان استفاده دوباره از آن را نداریم. پیش‌بینی شده با روند فزاینده استخراج نفت و گاز در جهان، تنها ۸۰ سال دیگر منابع نفتی جهت استخراج در زمین موجود می‌باشد. فردی که به واسطه ارث و میراث، امرار معاش می‌کند معمولاً هیچ تلاشی برای بهبود اوضاع کسب‌وکار خود نمی‌کند. همچنین کشوری که درآمد خود را به صادرات نفت خام گره زده؛ در جهت منافع کشور از منابع و پتانسیل‌های داخلی استفاده نمی‌کند.

چرا باید خام‌فروشی را کنار بگذاریم؟

وجود نفت خام در کشور را می‌توان به عنوان مزیت نسبی تلقی کرد و منبع مناسبی برای ارزآوری در نظر داشت. در صورت سرمایه‌گذاری در صنایع

همین است. اما در صورت نداشتن پالایشگاه، فرآورده‌های آن با ده‌ها برابر قیمت، وارد کشور می‌شود که این موضوع سبب از دست رفت منابع ارزی کشوری می‌گردد.

یکی دیگر از مضرات خام‌فروشی و متکی بودن بر نفت خام این است که جوانان و افراد مستعد کشور دیگر انگیزه‌ای برای ورود به کارآفرینی و ایجاد فرصت شغلی ندارند. همچنین اقتصاد متکی به نفت، فساد و رانت‌خواری‌های زیادی در پی دارد.

چرا همچنان خام‌فروشی می‌کنیم؟

یکی از مهم‌ترین دلایلی که خام‌فروشی همچنان در کشور ما ادامه دارد، نگاه مدیران به درآمد بیشتر در مقطع زمانی کوتاه‌مدت است. این امر باعث شده برخی مجریان و مدیران، هر روز برای ساختن پالایشگاه شروع به بهانه‌تراشی کنند و برای هر مسیری که منتهی به ساخت پالایشگاه شود، توجیهی بیاورند تا آن مسیر را سد کنند!

کشورهایی مثل کره جنوبی و هند با وجود اینکه خودشان به صورت خدادادی دارای نفت خام نیستند اما پالایشگاه‌هایی با ظرفیت یک میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه‌ای تأسیس کرده‌اند. این سبب شده که نفت خام را از ما بخرند و فرآورده‌های آن را با ده‌ها برابر قیمت نفت خام به خودمان بفروشند.

ظرفیت‌های ایران در حوزه پتروشیمی

ایران با دارا بودن نیروی متخصص و کارآمد و همچنین مساحت زیاد برای ساخت پالایشگاه، دارای ظرفیت‌های زیادی در این حوزه است. هم‌اکنون به طور متوسط سالانه حدود ۴۷ میلیون تن معادل یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه نفت خام در روز به صنایع پتروشیمی عرضه می‌شود. ظرفیت فعلی تولید پتروشیمی کشور حدود ۹۰ میلیون تن در قالب فعالیت ۶۷ مجتمع پتروشیمی است. همچنین تاکنون حدود ۸۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی انجام شده و طبق گفته معاون وزیر نفت، این رقم تا سال ۱۴۰۱ به ۸۵ میلیارد دلار خواهد رسید.

چشم‌انداز تولید صنعت پتروشیمی

مقام معظم رهبری همواره بر تولید ارزش افزوده بر نفت، با ساخت محصولات از قبیل گازوئیل، بنزین و... تاکید داشته‌اند؛ در راستای تحقق این امر مدیر عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی، چشم‌انداز پیش روی این صنعت را این گونه بیان می‌کند: هم‌اکنون ظرفیت تولید صنعت پتروشیمی ۹۰ میلیون تن است که این ظرفیت با تکمیل ۶۵ طرح فعال تا سال ۱۴۰۶ به ۱۳۵ میلیون تن افزایش خواهد یافت.

گزارش عملکرد انجمن مستقل در دانشکده اقتصاد

هانیه سلحشور

مسئول واحد خواهران انجمن در دانشکده

در بازه ۲۵ بهمن تا ۲۵ اسفند سال ۱۴۰۰

جهت مطالعه‌ی مشروح کامل فعالیت‌ها،
کلیک کنید

انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی (ره) مفتخر بوده است در دورانی که به علت شیوع کرونا بیشتر اماکن بسته بوده و یا ظرفیت محدودی داشته‌اند، جلسات متعددی با کارشناسان در حوزه‌های اقتصادی و دغدغه‌های دانشجویی داشته باشد و رسالت خود را کماکان انجام دهد. در این بخش به مرور برخی از این فعالیت‌ها در یک ماه پایانی سال ۱۴۰۰ می‌پردازیم:

جلسه کارشناسی با دکتر مهدی سرمست، کارشناس مرکز پژوهش‌های مجلس: در تاریخ ۱۸ اسفند ۱۴۰۰، روز چهارشنبه به صورت حضوری به مرکز پژوهش‌ها رفتیم و درباره «سامانه مؤدیان و پایانه‌های فروشگاهی» پای صحبت‌های ایشان نشستیم. ایشان درباره اهداف و فواید این سامانه، نحوه سازوکار آن، تشویق‌ها و جرائمی که در این زمینه وجود دارد و... برای ما توضیحاتی ارائه کردند که برطرف‌کننده ابهاماتمان بود. ان شاء الله مشروح گزارش این جلسه را در صفحه انجمن می‌توانید بخوانید.

لزوم استفاده از تجربیات سایر کشورها
برای اجرای مالیات بر عایدی سرمایه

جعفر قادری، نماینده مردم شیراز در مجلس شورای اسلامی در یک نشست مجازی با موضوع مالیات بر عایدی سرمایه که از سوی انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی (ره) برگزار شد، گفت: یکی از موضوعاتی که همیشه به عنوان دغدغه در مجلس وجود داشته، این است که ما باید به سمت و سویی برویم که به مالیات به عنوان یک منبع صرفاً برای درآمد نگاه نکنیم.

گفتگوی زنده با آقای دکتر جعفر قادری، نماینده شهر شیراز و زرقان: در روز چهارشنبه، ۲۷ بهمن ماه، از طریق بستر اینستاگرام با دکتر جعفر قادری درباره مالیات بر عایدی سرمایه گفتگویی در شهر شیراز داشتیم. ایشان درباره لزوم و فواید این قانون صحبت کردند و از ضرورت کاهش هزینه‌های ورود به بخش تولید سخن به میان آوردند.

ورق بزنید

برگزاری جلسات حلقه مطالعاتی: در تاریخ‌های ۲۸ بهمن، ۳ و ۱۲ اسفند جلسات حلقه مطالعاتی به صورت حضوری- مجازی در دانشکده اقتصاد برگزار گردید. این جلسات با تدریس آقای حمزه خسروی، دبیر اسبق انجمن و با محوریت کتاب «طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن»، که مجموعه سخنان مقام معظم رهبری در سال ۱۳۵۲ است، برگزار می‌شود. مسائل مطرح شده در کتاب با یکدیگر گفتگو می‌کنند.

اقتصاد، نقش محوری در پیشرفت دارد

علّت اینکه ما بحث اقتصادی را در این روز اوّل سال مطرح میکنیم، اوّلّاً به خاطر اهمّیت مسأله‌ی اقتصاد است؛ یعنی واقعاً اگر در کشور [رشد] اقتصادی همراه با عدالت به وجود بیاید، همه‌ی زمینه‌های پیشرفت فعال خواهد شد و کشور به پیشرفت واقعی خواهد رسید؛ یعنی اقتصاد یک چنین نقش محوری دارد.

سخنرانی نوروزی خطاب به ملت ایران

۱۴۰۱/۱/۱

